

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Přípravný stupeň ZŠ speciální

Svět očima předškoláka

1	Identifikační údaje	3
1.1	Název ŠVP	3
1.2	Údaje o škole	3
1.3	Zřizovatel	3
1.4	Platnost dokumentu	3
2	Charakteristika školy.....	4
2.1	Základní údaje.....	4
2.2	Dlouhodobý plán školy	4
3	Podmínky vzdělávání	7
3.1	Životospráva	7
3.2	Psychosociální podmínky.....	8
3.3	Organizace chodu	9
3.4	Řízení školy	10
3.5	Personální zajištění.....	11
3.6	Spolupráce s dalšími institucemi	11
3.7	Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery	12
3.8	Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	12
3.9	Zabezpečení výuky dětí mimořádně nadaných	19
4	Organizace vzdělávání	20
5	Charakteristika vzdělávacího programu	21
6	Vzdělávací obsah	23
6.1	Principy a metody vzdělávání	23
6.2	Třídní vzdělávací program	41
6.3	Uspořádání témat ŠVP – integrované bloky.....	41
6.4	Výchovné a vzdělávací strategie.....	43
7	Systém evaluace.....	45
7.1	Oblasti autoevaluace	45
7.2	Nástroje autoevaluace	46
7.3	Časové rozvržení autoevaluačních činností a odpovědnosti pedagogů	46

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň základní školy speciální

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, VÚP 2004

MOTIVAČNÍ NÁZEV: **Svět očima předškoláka**

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola, základní škola a střední škola Daneta, s.r.o.

ADRESA ŠKOLY: Nerudova 1180, Hradec Králové, 50002

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Monika Bourová

KONTAKT: e-mail: info@daneta.cz web: www.daneta.cz

IČ: 25262165

IZO: 181004917

RED-IZO: 600023940

KOORDINÁTOŘI TVORBY ŠVP: Mgr. Pavla Hrubá, Mgr. Marcela Říčanová, Mgr. Dana Suchá,
Mgr. Monika Bourová

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Mgr. Věra Kosinová

ADRESA ZŘIZOVATELE: Prodloužená 226, 53009 Pardubice

KONTAKTY:

tel.: 495 530 548

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST OD: 1. 9. 2016

VERZE ŠVP: 2

ČÍSLO JEDNACÍ: 152/08/15

.....
ředitelka školy

Mgr. Monika Bourová

.....
razítko školy

2 Charakteristika školy

2.1 Základní údaje

Umístění školy v obci: v centru města nebo obce.

Druh provozu školy: celodenní, vzdělávání v přípravném stupni ZŠ speciální je polodenní.

Velikost školy: 21 – 50 (malá škola).

Počet školních budov: 2 - 5 neprovázaných.

Venkovní areál školy: oplocený komplex budov, pěstitelský pozemek, pracoviště pro odborné vzdělávání, sportovní hřiště, zahrada/park.

2.2 Dlouhodobý plán školy

Koncepce školy

Cílem předškolního vzdělávání v naší škole je zajistit komplexní péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, prioritně dětem s kombinovaným zdravotním postižením. Zaměřujeme se na rozvoj celé osobnosti dítěte s cílem jeho přípravy „pro život“ a uplatnění se v něm dle jeho schopností a možností. Naší snahou je pomocí přirozené výchovy a speciálně pedagogických reedukačních, kompenzačních a rehabilitačních metod zmírňovat, popř. odstraňovat handicapy dětí a zároveň všem dětem poskytnout základy celoživotního vzdělání. Na konci předškolního období je taktéž důležitým cílem naší školy pomáhat zvolit vhodnou základní školu pro další vzdělávání dětí.

V průběhu celého edukačního procesu klademe důraz na včasnou a důslednou diagnostickou a poradenskou činnost odborníků.

Dlouhodobé cíle

Hlavním cílem přípravného stupně ZŠ speciální je příprava dětí s těžším zdravotním postižením na povinné vzdělávání.

„ Naší snahou je dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost, základy kompetencí důležitých pro jeho další rozvoj a učení, pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, schopnost být samo sebou a zároveň přizpůsobit se životu v sociální komunitě. Rozvíjíme celou osobnost dítěte v maximu jeho možností a umožňujeme mu vytvářet si reálný obraz světa.“

Dlouhodobých cílů a koncepce školy dosahujeme pomocí těchto principů, metod a forem:

- vytváříme každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními,
- počet dětí na třídu je snížen,
- vzdělávací prostředí je klidné, ale zároveň podnětné,
- pomáháme každému dítěti, aby dosáhlo co největší samostatnosti,
- denní výchovně vzdělávací péči doplňujeme o speciální techniky a terapie napomáhající reedukaci a kompenzaci zdravotního postižení (logopedie, fyzioterapie, arteterapie, muzikoterapie, animoterapie, canisterapie, bazální stimulace, prvky ergoterapie apod.),
- respektujeme individuální potřeby a možnosti všech dětí, výchovně vzdělávací proces vždy přizpůsobujeme těmto potřebám a možnostem,
- uplatňujeme vhodné speciálně pedagogické metody, postupy, formy a prostředky vzdělávání,
- používáme vhodné kompenzační a didaktické pomůcky,
- poskytujeme takovou míru podpůrných opatření, s jejichž pomocí mohou děti dosahovat výsledků, které odpovídají jejich maximálním možnostem, ale zároveň neoslabují rozvoj jejich samostatnosti,
- **realizujeme diferencovaný a individualizovaný výchovně vzdělávací proces, všechny děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) v přípravném stupni ZŠ speciální mají svůj individualizovaný Plán osobního rozvoje (dále POR), školní vzdělávací program (dále ŠVP) tvoří podklad pro tvorbu tohoto individuálního plánu,**
- na tvorbě POR se podílí tým odborníků spolu s rodiči dítěte, vycházíme vždy z důkladné diagnostiky odborníků, lékařů i pedagogů,
- klademe důraz na utváření klíčových kompetencí sociálních a komunikativních, nepodceňujeme důležitost kompetencí ostatních,
- za stěžejní považujeme zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků na úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení,
- individuální péči o děti se SVP doplňujeme dalším pedagogem - asistent pedagoga,
- výchovně vzdělávací proces a tvorbu odborných dokumentů konzultujeme se zákonnými zástupci dětí a s odborníky z oblasti pomáhajících profesí (SPC, psycholog, logoped, odborní lékaři),
- spolupracujeme s odborníky a specialisty ze ZŠ a SŠ Daneta a dalšími dle konkrétní potřeby (druh zdravotního handicapu),
- snažíme se obohatit sociální a emotivní oblast osobnosti dětí jejich společným, přirozeným životem v prostředí školy; vytváříme prostor a příležitosti pro vzájemnou spolupráci dětí,
- uplatňujeme co nejvíce prvky pozitivní motivace,
- podporujeme růst zdravého sebevědomí všech dětí,
- pěstujeme odpovědnost za vlastní jednání (dle úrovně možností dětí),

- intenzivně spolupracujeme s rodiči dětí,
- **využíváme přirozených životních situací k přirozenému učení se vlastním prožitkem (metody prožitkového učení),**
- vedeme ke zdravému životnímu stylu a k ekologickému vnímání,
- prioritou všech zaměstnanců je šťastné a spokojené dítě,
- vlastním příkladem a výchovným působením vedeme děti k přijetí mravních hodnot, jejich zafixování a využívání v dalším životě,
- naším cílem je bezproblémový nástup dětí do školy, zvládnutí sociálních vztahů a orientace v běžném životě,
- **vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech (metody činnostního učení) a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, poměr spontánních aktivit se snižuje oproti MŠ k převaze řízených aktivit (přizpůsobování se organizaci života dne v ZŠ),**
- specifickou formu představuje **didakticky zacílená činnost, ve které naplňujeme konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení; toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení zpravidla ve skupinkách i individuálně; omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení,**
- veškeré činnosti jsou organizovány tak, aby děti pracovaly svým tempem,
- dodržujeme řád, který je pravidelný, avšak dostatečně pružný a umožňuje se přizpůsobit individuálním potřebám každého dítěte a aktuálním situacím,
- je respektována individuální potřeba aktivity a odpočinku jednotlivých dětí.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Životospráva

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava.

Děti mají stále k dispozici ve třídě dostatek tekutin.

Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány doporučené intervaly.

Je zajištěn denní rytmus a řád.

Psychohygienické podmínky

- respektujeme individuální potřeby všech dětí,
- vlídná, klidná a vstřícná atmosféra ve škole - klima třídy,
- bezpečné a pohodové prostředí třídy,
- řízené činnosti v přírodě,
- postupná adaptace na nové prostředí, spolužáky, učitele a zaměstnance,
- vytváření vztahů založené na vzájemné ohleduplnosti, důvěře, pomoci a toleranci,
- využívání pozitivního hodnocení,
- vnitřní diferenciací - individuální podpora dětí,
- účelné střídání činností (skupinové učení, individuální výuka),
- relaxační chvíle - jsou uplatňovány s přihlédnutím a respektováním individuálních potřeb, věku dětí a k jednotlivcům,
- vhodné uspořádání lavic,
- učení ve dvojicích - vytváření podmínek pro vzájemnou komunikaci a posílení sociálních vztahů ve třídě,
- skupinové učení na koberci,
- rozličné metody a formy práce,
- časové úseky a sled činností je uspořádán s možností upravovat intervaly dle aktuálních potřeb a okolností,
- každodenně se opakují činnosti a doplňkové programy,
- flexibilita denního režimu umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, jejich aktuální potřeby,
- výběr aktivit podněcující vlastní aktivitu dítěte,
- dbát na osobní soukromí dětí,
- vhodné materiální podmínky pro realizaci plánovaných činností,

- životospráva dětí, celodenní pitný režim je zajištěn dle potřeb dětí (všechny děti jsou vedeny k samostatnosti, ty které mají problémy se mohou v případě potřeby spolehnout na pomoc starších kamarádů, případně všech zaměstnanců), pití mají celý den děti k dispozici ve třídě,

- respektujeme individuální přání dětí při stravování, ponecháváme rozhodnutí na dítěti jakou a kolik stravy si přeje (nenutíme do jídla, které dítě odmítá, v rámci možností nahrazujeme odmítané – např. mléko čajem) – spolupracujeme úzce s rodiči,
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů,
- důsledně je sledována skladba jídelníčku, ten je obohacen o potraviny s nižším obsahem tuků, cukrů, doplněn o potraviny s vyšším obsahem vlákniny a vitamínů,
- v režimu dne se v rámci možné organizace ZŠ dodržuje doba mezi jednotlivou stravou,
- pedagogové jsou pro děti vzorem v respektování zásad zdravého životního stylu.

3.2 Psychosociální podmínky

Rovnocenné postavení všech dětí.

Volnost a osobní svoboda dětí je vyvážena potřebným řádem.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě dítěte a jeho potřebám.

Možnost postupné adaptace nově přichozím dětem.

Respektování potřeb dětí.

Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem a chvatem.

Pravidla soužití jsou nastavena.

Pedagogický styl je podporující a projevuje se vstřícnou a naslouchající komunikací.

Pedagogický styl počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.

Pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům, nenásilně ovlivňuje prosociální vztahy (prevence šikany).

Psychosociální podmínky

- děti mají stejná práva, povinnosti a možnosti, nikdo není zvýhodňován,
- nenásilná a přirozená komunikace s dítětem, která je dítěti příjemná a navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce je samozřejmostí všech zaměstnanců školy,
- převažuje pozitivní hodnocení, pochvala, podpora sebedůvěry dítěte,
- rozvíjíme vzájemnou toleranci, pomoc a podporu, ohleduplnost,
- vymezujeme jasná pravidla chování ve skupině tak, aby se vytvářel dobrý kolektiv, ve kterém se děti mají rády, těší se na společné chvíle her, poznání, sportování apod.,
- osobní svoboda dítěte je respektována do určitých mezí a hranic a neomezuje svobodu druhých dětí,
- ve škole vytváříme takové prostředí, kde se dítě cítí šťastně, bezpečně, jistě a spokojeně,
- pedagogové respektují všechny potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování, jsou vstřícní, empatičtí,
- děti nejsou zatěžovány spěchem a nezdravou soutěživostí,

- děti se aktivně podílejí na plánování aktivit, tam kde je to možné, se děti rozhodují samostatně,
- vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního období i individuálním možnostem a potřebám dětí,
- všichni zaměstnanci podporují děti v samostatnosti,
- pedagogové se věnují neformálním vztahům ve třídě a nenásilně je ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany a jiných patologických jevů).

Sociální prostředí

Snahou všech je vytvořit bezpečné a klidné prostředí, ve kterém panuje pohoda a dobrá nálada. Komunikace, spolupráce a vstřícnost jsou na prvním místě v dorozumívání dětí i dospělých. Nadále podporujeme u dětí sebedůvěru, toleranci a úctu k ostatním, zvláště pak u dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

- všichni zúčastnění mají svá práva a povinnosti,
- třídní rituály (ranní přivítání, komunitní kruh, oslavy svátků a narozenin) dotvářejí atmosféru pohody,
- školní tradice jsou neodmyslitelnou součástí života naší školy a děti je očekávají a jsou zdrojem velkého citového uspokojení dětí i všech zainteresovaných.

3.3 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti dětí.

Řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity jsou zařazovány pravidelně.

Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování.

Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.

Je dbáno na osobní soukromí dětí.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí.

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

Organizační chod a řízení školy

Organizační chod a řízení školy jsou specifikovány ve vnitřních směrnících školy. Organizace, režim dne a chod v jednotlivých třídách vycházejí z potřeb, možností dětí a jejich zdravotního postižení s přihlédnutím na provoz školy.

Pravidla organizace dne ve škole s dětmi v přípravném stupni základní školy speciální:

- denní řád je pružný, reaguje na děti a jejich potřeby,
- denně jsou zařazovány řízené zdravotně pohybové aktivity,
- pedagogové se plně věnují dětem,
- děti jsou podněcovány k aktivitě, k samostatnosti, k tvořivosti, experimentování, ale do činností se nenutí!,
- ve škole jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti,
- je dbáno na soukromí dětí, zejména při osobní hygieně,
- plánované činnosti vyhovují individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí,
- pedagogové se na práci s dětmi dopředu vždy připraví.

Kompetence, povinnosti, pravomoci a úkoly jsou dány v pracovních náplních, v daných kompetencích pro jednotlivé školní roky, v plánech a dalších vnitřních směrnících.

Interní informační systém je založen na osobním a telefonickém jednání, účastí na poradách, informacích na nástěnkách, využíváno je elektronické pošty. Pravidelně jsou organizovány porady pedagogické i provozní, porady vedení školy. Ze všech porad jsou pořizovány zápisy.

Kontrolní činnost ve výchovně vzdělávacím procesu u dětí zařazených do přípravného stupně základní školy speciální vykonává ředitelka školy.

Vnější informační systém zabezpečují:

- výstavy dětských prací,
- veřejná vystoupení dětí,
- dny otevřených dveří,
- webové stránky,
- články v regionálním tisku,
- školní časopis Listy Danety,
- granty, projekty,
- schůzky, konzultace s rodiči, účast na individuální logopedické a rehabilitační péči,
- nástěnky pro rodiče apod.

3.4 Řízení školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.

Je vytvořen funkční informační systém.

Při vedení zaměstnanců ředitelka zapojuje spolupracovníky do řízení.

Ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců.

Pedagogický sbor pracuje jako tým.

Plánování pedagogické práce a chodu školy je funkční.

Ředitelka vychází z analýzy a využívá zpětné vazby.

Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními pedagogy.

Škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě.

3.5 Personální zajištění

Specializované služby jsou zajišťovány odborníky.

Pedagogové mají předepsanou odbornou kvalifikaci, popřípadě si ji doplňují.

Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených pravidel.

Pedagogové se průběžně sebevzdělávají.

Pedagogové se chovají profesionálně.

Personální zajištění

Pedagogický sbor se skládá ze speciálních pedagogů, asistentů a odborných specialistů. Pedagogičtí pracovníci se v rámci dalšího vzdělávání účastní seminářů, přednášek a školení dle svého odborného zaměření a dle Plánu DVPP stanovených ředitelstvím školy. Plán vychází zejména z potřeb školy. Sebevzdělávání probíhá také studiem odborné literatury a časopisů zaměřených na speciální školství a předškolní vzdělávání.

Aktuální složení pedagogického sboru a jejich kvalifikace, popř. další odborné vzdělání je vždy každý školní rok aktualizováno v příloze ročního plánu.

Kriteria výběru zaměstnanců

Důležitou podmínkou práce ve speciální škole je pozitivní vztah k handicapovaným dětem, jejich přijetí, pochopení, tolerance, uvědomění si jejich možností a schopností, umění individuálního přístupu.

Po pedagogických pracovnících je požadována plná speciálně pedagogická kvalifikace. Nezbytné je další celoživotní vzdělávání v tomto oboru.

3.6 Spolupráce s dalšími institucemi

- mateřské školy v okolí,
- Město Hradec Králové,
- Sdružení rodičů a přátel školy,
- školské poradenské zařízení,

- základní školy v okolí.

Akce jsou vždy uvedeny v ročním plánu akcí.

3.7 Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost.

Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin.

Pedagogové pravidelně informují rodiče o individuálních pokrocích dítěte.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost.

Spolupráce s rodinou

Spolupráce, řešení vzniklých situací a problémů probíhá na základě partnerského trojúhelníku škola-dítě-rodiče. Rodiče mají možnost po předchozí domluvě účastnit se výchovně vzdělávacího procesu ve škole, konzultovat s pedagogy, při návštěvách odborníků ve škole jsou zváni k poradám a konzultacím.

Rodiče aktivně spolupracují s pedagogy při tvorbě tematických plánů či plánů osobního rozvoje (POR), účastní se schůzek, individuální speciálně pedagogické péče, terapií, besídek.

Rodiče mají možnost vyjadřovat se k chodu školy svými připomínkami, náměty a dotazy.

3.8 Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

V oblasti zabezpečení výuky dětí s tělesným postižením:

Je zajištěna přítomnost asistenta.

Je zabezpečena možnost pohybu dítěte v prostorách.

Jsou vytvářeny podmínky pro náhradní tělovýchovné aktivity.

Jsou využívány kompenzační pomůcky.

Počet dětí ve třídě je snížen (dle vyhlášky).

Děti s tělesným postižením:

- pravidelná fyzioterapie, handling,
- používání terapeutických technik v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu (Bazální stimulace, animoterapie, míčkování, apod.),

- stimulace rozvoje motoriky, aktivizace,
- pravidelné polohování,
- stimulace rozvoje propriocepce, vnímání tělesného schématu, taktilního vnímání, vizuomotorické koordinace, grafomotoriky,
- rozvíjení sebeobsluhy,
- nácvik užívání kompenzačních a lokomočních pomůcek,
- cvičení pro rozvoj samostatné lokomoce,
- náhradní tělovýchovné aktivity formou pedagogické rehabilitace apod.

Pomůcky pro děti s poruchou motoriky (tělesným postižením):

Kompenzační pomůcky:

- pro vykonávání běžných činností (držáky úchopu, speciální nůžky, speciální štětce, protiskluzové podložky,...),
- pomůcky pro příjem potravy (speciální lžice, límec na krmení, okraj talíře, nádoby na pití, brčka,...),
- pomůcky pro hygienu (madla, zvedáky,...).

Speciální židle a sedačky (TOBI, ARIS, speciální židle a lavice, fixační pomůcky).

Polohovací pomůcky (polohovací válce, kvádry, klíny, polohovací vaky, polohovací hadi, abdukční klíny, matrace, perličkové pomůcky,...).

Pomůcky pro samostatnou lokomoci (chodítka, lezítka,...).

Vozíky (běžné mechanické, polohovací, ortézy do vozíků).

Pomůcky pro taktilní a vibrační stimulaci (rukavice z různého materiálu, míčky, hra na hlazení, masážní přístroje,...).

Pomůcky pro LTV a rehabilitaci (rehabilitační míče, nestabilní plochy, balanční podložky, úseče, perličková koupel, masážní přístroje, rotoped, Vojtův stůl, overbaly, posilovací gummy, parapodium, koupel na nohy).

Pomůcky pro relaxaci (relaxační vaky, houpačka,...).

V oblasti zabezpečení výuky dětí se zrakovým postižením:

Je zajištěna přítomnost asistenta.

Prostředí je bezpečné.

Je dodržována předepsaná zraková hygiena.

Je vytvářena nabídka alternativních aktivit.

Jsou využívány kompenzační pomůcky.

Počet dětí ve třídě je snížen (dle vyhlášky).

Děti se zrakovým postižením:

- cvičení prostorové orientace a samostatného pohybu,
- zraková stimulace,
- práce s optickými pomůckami,
- pleoptická cvičení,
- práce a komunikace prostřednictvím reálných předmětů a jejich zmenšenin,
- práce a komunikace s využitím reliéfních obrázků,
- příprava pro nácvik čtení a psaní Braillova písma,
- kompenzační cvičení pro rozvoj hmatu, sluchu, čichu a chuti,
- dodržování zrakové hygieny;

Pomůcky pro děti s vadami zraku:

- audiokazety s umělými a přírodními zvuky,
- světelný stůl,
- laserové ukazovátko,
- konturované obrázky,
- reflexní barvy,
- protiskluzná podložka,
- kreslenka,
- fólie ke kreslence,
- pomůcky pro pleoptická cvičení,
- konturpasta,
- hrací kostka,
- taktilní ozvučné míče různých velikostí,
- hmatové pexeso,

zvukové pexeso a další pomůcky, které si operativně pedagogičtí pracovníci vyrábějí.

V oblasti zabezpečení výuky dětí se sluchovým postižením:

Je dodržována předepsaná sluchová hygiena.

Je zajištěno osvojení specifických dovedností.

Jsou využívány kompenzační pomůcky.

Počet dětí ve třídě je snížen (dle vyhlášky).

Vzdělávání probíhá ve vhodném komunikačním systému.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s mentálním postižením:

Je zajištěna přítomnost asistenta.

Je zajištěno osvojení specifických dovedností na zvládnutí sebeobsluhy.

Je vytvářena nabídka individualizovaných aktivit.

Jsou využívány kompenzační pomůcky.

Počet dětí ve třídě je snížen (dle vyhlášky).

V oblasti zabezpečení výuky dětí s poruchami pozornosti a vnímání (dětí s poruchou učení a chování):

Je zajištěn důsledný individuální přístup pedagoga k dítěti.

Je zajištěn zvýšený bezpečnostní dohled.

Jsou využívány speciální didaktické pomůcky zaměřené na cvičení soustředění a pozornosti.

Mateřská škola těsně spolupracuje s SPC a s rodiči dítěte.

Počet dětí ve třídě je snížen.

Prostředí je pro dítě zklidňující.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s poruchami řeči:

Je zajištěna kvalitní průběžná logopedická péče.

Je zajištěna těsná spolupráce s odborníky a s rodiči dítěte.

Děti s narušenou komunikační schopností:

Děti s vadou řeči:

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK (předmětová komunikace, obrázky),

Dále:

- individuální přístup (individuální logopedická péče zařazena co nejčastěji),
- komplexní (týmový) přístup (speciální pedagog-logoped-fyzioterapeut-rodič),
- princip vývojovosti (imitace fyziologického vývoje řeči),
- princip využití technických pomůcek,

- princip polysenzorického přístupu (využití všech smyslů – podpora rozvoje řeči),
- princip využití technických pomůcek,
- princip přístupu hrou,
- princip preferování obsahové stránky řeči před formální a zvukovou,
- princip sociálního aspektu řeči.

Děti s kombinovaným postižením (vady řeči + jiné postižení):

U dětí s tělesným postižením a vadou řeči :

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK (předmětová komunikace; fotografie, obrázky, piktogramy – komunikační tabulky, portfolia),
- polohování,
- orofaciální regulační terapie,
- koncept bazální stimulace.

U dětí se zrakovým postižením a vadou řeči:

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK (předmětová komunikace; reliéfní obrázky),
- orofaciální regulační terapie.

U dětí s autismem a vadou řeči :

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence)
- AAK (předmětová komunikace; fotografie, obrázky, piktogramy - komunikační tabulky, portfolia; VOKS),
- strukturované učení.

U všech dětí s mentálním a kombinovaným postižením je využívána (obecně) :

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK,
- orofaciální regulační terapie,
- koncept bazální stimulace,
- strukturované učení,
- metoda sociálního a globálního čtení.

Pomůcky pro děti s narušenou komunikační schopností:

- logopedické zrcadlo,

- logopedické špátle,
- rotavibrátor,
- kazetový magnetofon,
- pěnové míčky pro orofaciální stimulaci,
- Orffovy nástroje (rozvoj sluchového vnímání),
- bublifuk, polystyrenové kuličky atp. (dechová cvičení, nácvik mechanismu dýchání),
- logopedické SW programy (např. Altík, Médá, SpeechViewer, Piktogramy),
- CD – např. Říkejte si děti se mnou, Zvuky okolního světa,
- soubor reálných předmětů (předmětová komunikace),
- obrazový materiál (fotografie, obrázky /slouží k vyvození, fixaci a automatizaci jednotlivých hlásek/, logopedická pexesa /L, R, Ř, slovesa – fixace, automatizace hlásek /Jazyk a řeč – obrazový a metodický materiál k podpoře správného a přirozeného vývoje řeči v logopedické prevenci atp., Šimonovy pracovní listy, Logopedické omalovánky, Náměty pro logopedickou prevenci, atp.),
- skládačky, puzzle, kostky (rozvoj jemné motoriky, senzomotoriky, logického myšlení),
- test fonemického sluchu předškolních dětí (autor Dr. Škodová), Screeningový test afázie (realizace ve spolupráci s klinickou logopedkou),
- odborné logopedické publikace.

Mnoho pomůcek si vyrábějí sami pedagogové na míru konkrétním dětem a jejich potřebám.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s více vadami a autismem:

Je zajištěna přítomnost asistenta.

Je zajištěno osvojení specifických dovedností, zaměřených na sebeobsluhu.

Jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky.

Jsou zajištěny další podmínky podle druhu a stupně postižení.

Počet dětí ve třídě je snížen.

Vzdělávací prostředí je klidné a pro dítě podnětné.

Děti s poruchami autistického spektra:

- potřeba systému a systematické výchovy specializované na autismus – „strukturované učení“,
- časový rozvrh (pracovní programy, denní plány)- rytmus, řád, vizualizace,
- speciálně upravený prostor pro činnosti - preventivní intervence přizpůsobením prostředí,
- názorné vnímání a názorná organizace práce – vizualizace, struktura,
- využití názorných pomůcek,
- struktura činností a jejich vliv na komunikaci,

- prvky TEACCH programu,
- diagnóza a diferenciální diagnóza (prvky CARS – test pro diagnózu autismu),
- použití prvků PEP-R : od výsledků testu k individualizovanému programu,
- vytvoření edukačně-hodnotícího profilu dítěte s poruchou autistického spektra,
- individuální vzdělávací program,
- nácvik komunikace,
- nácvik sociálních, volnočasových, percepčních, vizuomotorických a pracovních dovedností specificky uzpůsobujeme dítěti dle jeho potřeb – pocit bezpečí,
- adaptivní intervence (zmenšení rizika vzniku problémového chování) - odstranění agresivity, sebepoškozování, stereotypního chování, ulpívání, rituálů, afektivních záchvatů,
- nácvik samostatnosti a sebeobsluhy,
- využití metod alternativní komunikace,
- nácvik sociálních dovedností a pracovního chování.

Volba a kombinace postupů závisí na věku dítěte, možné míře spolupráce dítěte, na jeho verbální vybavenosti, na schopnosti porozumět mluvené řeči. Dále musíme zohlednit vrozené charakterové vlastnosti dítěte, výchovný styl rodičů, tíži autistické poruchy, atp.

Principy strukturovaného učení:

- individuální přístup,
- strukturalizace,
- vizualizace (zviditelnění).

Pomůcky pro děti s diagnózou autismus:

- pro rozvoj zrakového vnímání: chrastítka, rolničky, kroužky,
- pro rozvoj sluchového vnímání: hudební-zvukové hračky, rolničky,
- pro rozvoj hmatového vnímání: pomůcky ze dřeva, plastů, textilu,
- pro rozvoj hrubé motoriky: hračky na kolečkách, nafukovací míče, figury,
- manipulační hračky: ozvučené figurky, složitější manipulační pomůcky, hračky do vody,
- stavebnice, lego, kostky,
- závěsné hračky,
- klasická chrastítka,
- vodní hračky,
- zasunování kolíčků,
- barevné skládačky,
- strkací, tahací hračky,
- skládačky,
- obrázkové knížky.

3.9 Zabezpečení výuky dětí mimořádně nadaných

V přípravném stupni ZŠ speciální se nepočítá s přítomností mimořádně nadaného dítěte - nelze přijmou takové dítě do této formy vzdělávání.

4 Organizace vzdělávání

Kritéria přijetí dítěte:

- na žádost rodičů + speciální vzdělávací potřeby dítěte (středně těžké a těžké mentální postižení, kombinované postižení, autismus);
- doporučení školského poradenského zařízení;
- pořadí dle registračního čísla přiděleného při zápisu (v případě organizovaného zápisu);
- do třídy přípravného stupně základní školy speciální lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školy docházky; dítě může být přijato i v průběhu školního roku;
- přednostně budou přijímány děti z Mateřské školy Daneta.

Vnitřní uspořádání školy a charakteristika jednotlivých tříd:

Vzdělávání v přípravném stupni je polodenní (20 hodin týdně). Probíhá 1-3 roky, přičemž tento vzdělávací program je nastaven pro 1 školní rok. V případě plnění vzdělávacího programu v dalších letech, bude vzdělávací program dle možností dětí postupně zvyšovat požadavky na dítě. Děti budou ke vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální přijímány do jednotlivých tříd dle schopností, dovedností a potřeb. Dále bude zohledněn typ a míra zdravotního postižení. Důležitou roli hraje také celkové klima třídy, do které bude dítě přijato. Cílem těchto opatření je, aby dítě bylo maximálně rozvíjeno a byly uspokojeny všechny jeho potřeby.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací cíle a záměry:

Struktura vzdělávání

Obsah vzdělávání je daný Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.

Strukturován je do **čtyř integrovaných bloků** (dále IB), z nich každý je blíže obsahově charakterizován, včetně stanovených vzdělávacích cílů a očekávaných výstupů v obecnější podobě, tak abychom zaručili prolínání všech oblastí vzdělávání - oblast biologická, psychologická, interpersonální, sociálně - kulturní a environmentální. Při vytváření těchto IB jsme vycházeli z přirozených potřeb dětí a ze skutečností dětem blízkých, vzájemně na sebe navazujících, prolínajících se. **Tyto IB pedagogové zpracovávají do konkrétnější podoby témat do plánů osobního rozvoje dítěte, které si pedagogové vytvářejí na každé pololetí, popř. do třídních vzdělávacích programů.** Vycházejí přitom ze složení třídy, postižení dětí, jejich potřeb, možností a schopností. Plány osobního rozvoje nebo třídní vzdělávací program se tak stávají pracovními dokumenty, umožňují naplňování dílčích cílů stanovených v RVP PV, vycházejí ze základní filozofie školy.

Jednotlivé vzdělávací oblasti budou vhodně obsahově integrovány tak, aby se přibližovaly obsahu předmětů žáků ZŠ speciální, propojeny vždy do tematických integračních bloků, zároveň budou respektovat individuální potřeby jednotlivých dětí.

Vzdělávací cíle

V ŠVP pracujeme se čtyřmi cílovými kategoriemi:

- rámcové vzdělávací cíle – univerzální záměry předškolního vzdělávání,
- klíčové kompetence - soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince,
- dílčí cíle – konkrétní záměry, z kterých vycházejí jednotlivé vzdělávací oblasti,
- dílčí výstupy – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty.

Rámcové vzdělávací cíle, které rozvíjíme v naší škole.

Naplňováním těchto cílů směřujeme k utváření základů klíčových kompetencí, vzdělávání zasahuje oblast poznatků, hodnot a postojů. Cíle předškolního vzdělávání plníme s přihlédnutím na specifické zvláštnosti jednotlivých dětí.

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání dle individuálních schopností, jež jsou omezeny zdravotním postižením,
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost,
- mít na zřeteli omezení, která vyplývají ze zdravotního postižení dítěte a tím odlišný způsob práce, který vede ke splnění cílů rozvoje osobnosti,
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí,
- při výchovně vzdělávacím procesu dětí se specifickými potřebami je třeba naplňování cílů přizpůsobit tak, aby maximálně vyhovovalo potřebám a možnostem dětí a zároveň dítě dosáhlo co největší samostatnosti.

Celý text Školního vzdělávacího programu je k dispozici v budově školy Nerudova 1180, Hradec Králové. Výňatek z ŠVP zpracovala: Mgr.Monika Bourová, ředitelka školy